I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ ТА МЕТИ УРОКУ

III. КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ

1 варіант

1. Познач правильне твердження.
   а) У реченні дієслово найчастіше є підметом;
   б) у реченні дієслово найчастіше є присудком;
   в) у реченні дієслово найчастіше є другорядним членом.
2. Познач групу слів, яка складається тільки з дієслів неозначеної форми.
   а) Дружать, вивчають, говорять;
   б) дружить, вивчає, говорить;
   в) дружити, вивчати, говорити.
3. Познач групу дієслів теперішнього часу:
   а) малював, перечитає, літає;
   б) говорить, слухає, співає;
   в) бажає, іде, біжить.
4. Встав пропущені букви у закінченнях дієслів.
   Співа..мо, бач..мо, виход..те, воз..ш, перемага..мо.
5. Від поданих іменників утвори дієслова в неозначеній формі.
   Догляд —
   хвороба —
   стрибок —
   життя —
6. Постав дієслова у форму 2-ї особи однини.
   Косити —
   збирати —
   ловити —
   дружити —
7. Зміни текст таким чином, щоб події відбувалися в минулому часі.
   Біля моєї хати цвітуть мальви. Вузенька стежка біжить до криниці. Там росте калина, шумить молоденька тополя. За хатою цвітуть вишні і яблуні.

2 варіант

Як на ЗНО

(За кожну правильну відповідь — 1 бал, за кожну правильно встановлену відповідність — 0,25 бала)

Завдання 1—10 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді та позначте його.

1 Повість «Захар Беркут» має ознаки

А романтизму з елементами сентименталізму
Б реалізму з елементами романтизму
В реалізму з елементами неокласицизму
Г символізму
Д романтизму та символізму

2 Жанровими рисами історичної повісті є всі, ОКРІМ

А використання давніх географічних назв
Б зображення соціальних умов як тла для розгортання подій
В об'єктивного зображення історичних подій
Г мови оповіді, наближеної до мови зображуваної доби
Д колоритних описів стародавніх звичаїв

3 Прочитайте уривок.

«З жалібним стогнанням гепнула додолу підтята монгольськими сокирами прастара ..., свідок громадських копних зборів».

На місці пропуску треба вставити слово

А каменюка
Б смерека
В хатина
Г липа
Д громада

4 У рядках *«...застогнала і затряслася тухольська долина»*, *«гнівно закрутилася... вода»*, *«околиця раптом ожила»* ужито засіб виразності

А епітет
Б метонімія
В персоніфікація
Г метафора
Д алегорія

5 Слова *«яскиня»*, *«криївка»*, *«кітловина»* є яскравим зразком

А історизмів
Б діалектизмів
В антонімів
Г архаїзмів
Д полонізмів

6 Прочитайте уривок із повісті «Захар Беркут».

Твій батько не таку силу виведе проти них, а таку, проти котрої ніяке військо не встоїть.

Про яку силу в ньому йдеться?

А тухольське військо
Б сусідські громади
В табун коней
Г гірський потік
Д диких звірів

7 Прочитайте уривок.

У тій хвилі задрожала земля, і страшенний лускіт потряс повітрям. Гамір знявся в таборі, крик, брязкіт оружжя...

Причиною паніки монголів стало те, що

А молодь рубала дерева для метавок
Б тухольці повалили Сторожа
В у горах почалася страшна злива
Г тухольці метали каміння по монгольському табору
Д на шляху ворожого війська було встановлено засіки

8 Духом Сторожа, який є опікуном Тухлі, у повісті названо

А Мирославу
Б Захара Беркута
В Максима
Г монаха зі скиту
Д стару липу

9 Мирослава запропонувала Максимові втекти з монгольського полону за допомогою

А амулета Бурунди-бегадира
Б підземного ходу
В персня Пети-бегадира
Г пароля Тугара Вовка
Д двох монгольських ковалів

10 Послідовності розгортання подій повісті «Захар Беркут» дотримано в рядку

А полювання боярина в тухольському лісі — прохання Максима віддати за нього боярівну — віщий сон Захара Беркута — напад монголів на Тухлю — захоплення Максима в полон

Б напад монголів на Тухлю — полювання боярина в тухольському лісі — прохання Максима віддати за нього боярівну — віщий сон Захара Беркута — захоплення Максима в полон

В віщий сон Захара Беркута — полювання боярина в тухольському лісі — прохання Максима віддати за нього боярівну — напад монголів на Тухлю — захоплення Максима в полон

Г захоплення Максима в полон — полювання боярина в тухольському лісі — прохання Максима віддати за нього боярівну — віщий сон Захара Беркута — напад монголів на Тухлю

Д полювання боярина в тухольському лісі — прохання Максима віддати за нього боярівну — захоплення Максима в полон — віщий сон Захара Беркута — напад монголів на Тухлю

У завданнях 11—12 до кожного із чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях до завдань на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви).

11 Установіть відповідність між персонажами та портретними деталями.

Персонаж

1 Мирослава
2 Захар Беркут
3 Тугар Вовк
4 Максим Беркут

Портретні деталі

А *«спокійний, свобідний в рухах і словах»*

Б *«з грубими обрисами лиця і грубим, чорним волоссям»*

В *«з невеличким бобровим ковпаком на голові», «чорні, палкі очі»*

Г *«поважний поставою, строгий лицем», «сильний і кремезний»*

Д *«нестарий ще чоловік», «Лице його було порите глибокими шрамами»*

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

12 Установіть відповідність між персонажами і їхніми репліками.

Репліка

1 Захар Беркут
2 Тугар Вовк
3 Максим
4 Мирослава

Персонаж

А *«У мене пута на руках, а в тебе на душі!»*

Б *«Не відбити, але розбити їх — се повинна бути наша мета!»*

В *«Коб тілько мені по тих трупах дійти до власти й сили».*

Г *«Поки не зустрінемось з тими псами, поти не можемо ночувати».*

Д *«Тепер я не можу вважати його батьком, бо не хочу зраджувати свого краю».*

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Звірте свої відповіді зі зразком. Скільки балів вийшло?

Як на ЗНО

(За кожну правильну відповідь — 1 бал; за кожну правильно встановлену відповідність — 0,25 бала; максимальна оцінка — 12 балів)

Завдання 1—10 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант і позначте його.

1 Ліна Костенко належить до

А Нью-Йоркської групи
Б київської школи поетів
В неокласиків
Г празької школи поетів
Д шістдесятників

2 Поезія «Страшні слова, коли вони мовчать» Л. Костенко належить до лірики

А пейзажної
Б інтимної
В особистої
Г філософської
Д громадянської

3 Провідний мотив поезії «Страшні слова, коли вони мовчать» Л. Костенко —

А щира любов до віршування
Б роздуми про сутність поезії як мистецтва
В біль через образливе слово
Г талант бачити красу в буденності
Д роль митця в житті суспільства

4 Жанр твору «Страшні слова, коли вони мовчать» —

А роман у віршах
Б поема
В сонет
Г ліричний вірш
Д гімн

5 У романі «Маруся Чурай» Л. Костенко зображено події

А Коліївщини
Б російсько-шведської війни
В національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького
Г доби Руїни
Д князівських міжусобиць на Русі

6 Кому з персонажів твору «Маруся Чурай» Л. Костенко належать подані слова?

Ця дівчина не просто так, Маруся,
Це — голос наш. Це — пісня. Це — душа.

А Грицькові Бобренку
Б Іванові Іскрі
В Мартинові Пушкарю
Г Богданові Хмельницькому
Д Марусиній матері

7 НЕ є історичною особою персонаж роману «Маруся Чурай»

А Богдан Хмельницький
Б Яків Остряниця
В Григорій Бобренко
Г Северин Наливайко
Д Ярема Вишневецький

8 Основні події роману «Маруся Чурай» Л. Костенко відбуваються

А у Полтаві
Б у Харкові
В на Волині
Г у Ніжині
Д під Компаніївкою

9 У творі Л. Костенко «Маруся Чурай» порушено всі проблеми, ОКРІМ

А фатального зіткнення духовного й матеріального
Б таїни, сили й незбагненної логіки любові
В збереження та примноження природних багатств
Г нелегкої, але високої місії митця в історії свого народу
Д славної й трагічної боротьби народу за свою державність

10 Укажіть останній розділ роману «Маруся Чурай» Л. Костенко

А «Гінець до гетьмана»
Б «Якби знайшлась неопалима книга»
В «Облога Полтави»
Г «Страта»
Д «Весна, і смерть, і світле воскресіння»

У завданнях 11—12 до кожного із чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях до завдань на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви).

11 Установіть відповідність.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Синтаксичні художні засоби

1 антитеза
2 звертання
3 тавтологія
4 інверсія

Приклади

А *Приходив рідко, лагідний не дуже.*

Б *...за те страждання, що вона страждала...*

В *Дівчатонька, дівчатонька, дівчата!*
Цю не співайте, я ж іще жива.

Г *Суддя стояв ні в сих ні в тих.*

Д *А Галя дбала в скриню та в комору.*
А Бог на небі долю нам вершив.

12 Установіть, про яких персонажів ідеться в поданих уривках.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Персонаж

1 Федір Вишняк
2 Іван Іскра
3 Чураїха
4 Галя Вишняківна

Уривок

А *...тим часом воювала —*
за курку, за телицю, за межу.

Б *Загине теж, в бою заживши слави,*
в недовгім часі після Пушкаря,
вертаючи до попелу Полтави
з посольства до московського царя.

В *Глуха до пісні, завжди щось спотворить.*
Все вишиває прошви подушок.
Ще як мовчить, — нічого. Заговорить, —
Гостренькі зуби — чисто ховрашок.

Г *Вона у мене, як була молодша,*
була предивна, як на людський глузд.
Було, сльозами набрякають очі,
вона ж сміється кутиками вуст.

Д *Він посідає греблі і поля,*
У церкву ходить майже щосуботи.
Хто — за Богдана, хто — за короля.
А він — за тих, которії не проти.

Звірте свої відповіді зі зразком. Скільки балів вийшло?

ВАРІАНТИ У ФОРМАТІ ЗНО

Варіант 1

Частина 1
УКРАЇНСЬКА МОВА

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в *бланку А* згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

1. Немає лексичної помилки в рядку
   А багаточисельні дзвінки
   Б рішити завдання
   В погляди співпадають
   Г наступного разу

2. Синонімічний ряд подано в рядку
   А казати, говорити, повідати, висловлюватися
   Б сміятися, байдикувати, відпочивати, святкувати
   В мужність, рішучість, відвага, гордість
   Г родина, сім'я, покоління, нащадок

3. Походження слова пояснює словник
   А орфографічний
   Б орфоепічний
   В тлумачний
   Г етимологічний

4. Речення з відокремленим означенням
   А І на оновленій землі врага не буде, супостата.
   Б Небо, холодне та темне, байдуже блимало зірочками.
   В Старий зараз ніякої роботи не визнає, окрім пасіки.
   Г Незважаючи на спеку й духоту, косарі співали косарських пісень.

5. Помилково вжито слова в рядку
   А згідно з законом
   Б не прийти через хворобу
   В відповідно програмі
   Г особова справа учня

6. Допущено помилку при переносі слів у рядку
   А під-звітний, від'-єднати, ход-жу, студентсь-кий
   Б без-захисний, під-ходити, спросон-ня, від'-єднати
   В козач-чина, ґу-дзик, студент-ський, П. Ку-ліш
   Г коте-джі, без-соння, об'-ява, міль-йонний

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10.

(1) Кожен письменник шукає своє дзвінко/голосе слово. (2) Якщо воно витворено в традиціях рідної мови, то повністю переходить у «власність народу» і сприймається так, немов/би вічно існувало. (3) Хіба можна уявити сучасну українську літературну мову без чудового-пречудового слова «мрія»?! (4) Але візьміть «Кобзар» Тараса Шевченка, погортайте його сторінки, і ви переконаєтесь, що слова «мрія» нема навіть у ньому. (5) Як могло трапитись, що поетично/ніжне слово «мрія» відсутнє в Шев-

ченкових безсмертних творіннях? (6) А виявляється що слово «мрія» виникло в по/шевченківську добу. (7) Його вигранив для української мови видатний письменник Михайло Петрович Старицький.

7. Запозиченим є слово
   А мова
   Б традиція
   В народ
   Г «Кобзар»

8. Через дефіс пишеться слово
   А дзвінко/голосе
   Б немов/би
   В поетично/ніжне
   Г по/шевченківську

9. Присвійним є прикметник
   А рідної (речення 2)
   Б українську (речення 3)
   В Шевченкових (речення 5)
   Г пошевченківську (речення 6)

10. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
   А першому
   Б третьому
   В четвертому
   Г шостому

Завдання 11–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому, що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилка!

11. Виділене слово вжито в **невластивому** йому значенні в реченні
   А Караул — це збройний підрозділ для охорони *військових* об'єктів або для віддання *військових* почестей.
   Б *Військові* навчальні заклади існують в усіх розвинутих країнах світу.
   В *Воєнний* аташе — посадова особа дипломатичного представництва з *воєнних* питань.
   Г Навесні сорок четвертого *воєнний* злочинець вимушений був покинути Волинь.
   Д У *воєнний* час в країні або в її окремих районах вводиться *воєнний* стан.

12. Чергування голосних **о, е** з **і не відбувається** в усіх словах рядка
   А землероб, голос, смерть, подорож
   Б гомін, корінь, верболіз, промінь
   В шість, спосіб, Чернігів, Львів
   Г вхід, осінь, дзенькіт, дріт
   Д вість, берег, плід, вечір

13. В усіх словах пропущено букву **е** в рядку
   А см..тана, сп..ратися, пом..рати, невм..рущий
   Б ап..льсин, ц..буля, л..бонь, м..гдаль
   В д..ректор, оч..рет, ст..рати, п..ріг
   Г пр..зидія, г..рой, щ..тина, зач..пити
   Д г..роїчний, ц..люлоза, д..фірамб, в..г..тативний

14. Помилки у правописі іншомовних слів допущено в рядку

А цегейка, Алжір, безідейний, Сіцілія

Б диплом, Каїр, Євразія, Гюго

В Велика Британія, брошура, Трієст, Еквадор

Г Енеїда, джигіт, Ейнштейн, Вашингтон

Д аскетизм, аутсайдер, геральдика, діаспора

15. **Не можна** замінити поданим у дужках варіантом виділене слово в реченні

А Віє несміливо вітер, торкає березневі пуп'янки (бруньки). Молоді дерева вигинаються туди-сюди.

Б Мистецтво вмирає, бо немає імпульсів для мистецтва, світ став прозаїчним (буденним).

В Адже треба навчитися розмежовувати (відмежовувати) добро і зло.

Г Ні вже, будьте ласкаві (люб'язні), беріть гроші.

16. Способом складання утворені всі слова в рядку

А фотоапарат, газозварювальний, кіловат-година, жовто-блакитний

Б медсестра, Донбас, самовчитель, понадлімітний

В ЗАЗ, лікар-педіатр, дизель-поїзд, антигуманний

Г життєдайний, кругозір, землероб, ультрафіолетовий

Д бультер'єр, штабс-капітан, контр-адмірал, Причорномор'я

17. Прочитайте уривок.

Київ багато віків стоїть над могутнім *(1)*(Д,д)ніпром-*(2)*(С,с)лавутичем. Археологи вважають, що місто виникло приблизно у п'ятому столітті, отже, його вік сягає 1500 років. Пізніше, з утворенням *(3)*(Д,д)давньоруської держави — *(4)*(К,к)иївської *(5)*(Р,р)усі, Київ став її політичним центром, «матір'ю містам руським».

З малої літери пишеться слово, позначене цифрою

А один

Б два

В три

Г чотири

Д п'ять

18. У родовому відмінку однини закінчення **-у(-ю)** мають усі іменники ч. р. рядка

А атом, вересень, дзвін, шлях

Б олівець, півень, комітет, перепис

В рукопис, квадрат, Донець, план

Г гай, Дунай, рукопис, небосхил

Д текст, тест, комбайн, сир

19. Виділений у реченні «На Маковія пекли **пироги** та коржі з маком» іменник ужитий у

А знахідному відмінку множини

Б називному відмінку однини

В називному відмінку множини

Г давальному відмінку однини

Д знахідному відмінку однини

20. Усі дієслова дійсного способу в рядку

А дозволимо, володіймо, заглянемо, друкує

Б поїдеш, скинули б, насиплють, краю

В побачиш, почуймося, підсиплють, гніваюсь

Г бігатимуть, жартуєш, прагнули, матимеш

Д залишать, розсердився би, закінчуйте, ненавидите

21. Помилки у відмінкових формах кількісних числівників допущено в рядку
А п'ятисот шістдесяти трьох, на трьохстах сорока п'ятьох, чотирма
Б восьми, сорока, п'ятистам
В сімома, сімдесяти, дев'ятистам вісімдесяти п'ятьом
Г п'яти десяти, двостам, дев'ятисот сімдесяти
Д п'ятдесятьома вісьмома, чотирмастами двадцятьма двома, шістдесятьох чотирьох

22. Граматично правильне продовження речення «*Скінчивши школу, ...*» подано в рядку
А батьки вмовляли мене поступати до медінституту.
Б я вступатиму до медінституту.
В мені захотілося відпочити.
Г мені візьмуть репетитора.
Д стало весело.

23. Перед однорідними членами речення слід ставити двокрапку, а після них — тире в реченні (розділові знаки пропущено)
А Усе і дзвінке повітря, і дзвінкі гори, і ліси починало, здавалось, від кожного слова бриніти, як грандіозна мембрана.
Б Тихо було навкруги і над широким плесом лиману внизу, і позаду, під урвищем гори.
В Лози, кручі, висип, ліс все блищить і сяє на сонці.
Г Все зникло, наче в казці місто, гори, поле, гай.
Д Чарівний світ пливе переді мною сині води, білі пісні, хати на високих берегах.

У завданнях 24–28 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, виберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у *бланку А* на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в *бланку А* комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

24. Установіть відповідність між словами та їх значеннями

			А	Б	В	Г	Д
1 комюніке	А священик	1					
2 кюре	Б страва	2					
3 уїк-енд	В прогулянка	3					
4 пікнік	Г вихідний	4					
	Д повідомлення						

25. Установіть відповідність між фразеологічними синонімами

			А	Б	В	Г	Д
1 кишка тонка	А мотузяна душа	1					
2 не гріє і не знобить	Б і мухи не зачепить	2					
3 хоч проти шерсті гладь	В як на шпильках	3					
4 знімати стружку	Г не брати близько до серця	4					
	Д накручувати хвоста						

26. Установіть відповідність між іменниками та родами, до яких вони належать

			А	Б	В	Г	Д
1 чоловічий	А путь, гуаш, папороть, упряж	1					
2 жіночий	Б невидимка, замазура, недотепа, кусака	2					
3 середній	В мереживо, видовище, чудовисько, повідомлення	3					
4 спільний	Г тюль, Сибір, дріб, степ	4					
	Д рикша, суддя, молодчина, плакса						

27. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).
(1)*На* чужині (2)*не* (3)*ті* люди, (4)*тяжко* з ними жити, ні з ким буде поплакати, ні поговорити.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

А іменник
Б прислівник
В займенник
Г частка
Д прийменник

28. Установіть відповідність

Приклад

Член речення		А	Б	В	Г	Д
1 підмет	**А** Пісня і праця — великі **дві сили**!	1				
2 присудок	**Б** Вона то плавала **лебедем,** то йшла **павою**.	2				
3 додаток	**В** Кипіло **все** напередодні весни.	3				
4 означення	**Г** Ляля вслухалася **в небо**.	4				
	Д Завжди величніша путь **на Голгофу**, ніж тріумфальна хода.					

ЧИТАННЯ Й АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Завдання 29–33 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в *бланку А* згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 29–33.

Слово про художницю Аллу Горську

(1–2) Алла Горська була однією з найпомітніших постатей серед шістдесятників. На тлі так званого генетичного страху її мужність і безкомпромісність просто вражали.

(3–4) Усе почалося на початку 1960-х років з клубу творчої молоді «Сучасник», який спочатку діяв без перешкод, можливо, тому, що не порушував національних проблем.

(5–6) Десь через рік-два «Сучасник» прокинувся до національного життя. І спричинила це Алла Горська. Хто ж вона така?!

(7–9) Алла Горська народилася 18 вересня 1929 року в Ялті в родини інтелігентів. Олександр Горський, батько Алли, стояв біля витоків радянського кінематографа. Він був директором Української республіканської художньої студії, Одеської, Ялтинської, Ленінградської кіностудій.

(10–13) У 1948 році Алла Горська закінчила Київську художню школу із золотою медаллю. Відразу ж вступила до Київського художнього інституту на факультет живопису. 1952 року вийшла заміж за талановитого художника Віктора Зарецького. 1954 року в них народився син Олексій. У родині панувала велика любов і побожне ставлення до мистецтва.

(14–18) У клубі «Сучасник» був започаткований «Другий український театр», режисером якого став Лесь Танюк, сценографом і художником костюмів була Алла Горська. За три роки театр підготував вистави: «Отак загинув Гуска» Миколи Куліша, «Ніж у сонці» Івана Драча та «Правда і Кривда» Михайла Стельмаха. Однак усі ці спектаклі влада заборонила. Розгромили й клуб, розбили погруддя Миколи Куліша і викрали рукописи, історичної вартості документи...

(19–24) До закриття «Сучасника» спричинилося те, що там потай збирали матеріали про репресії 30-х років. Розповідав Лесь Танюк: «Року 62-го чи 63-го ми дістались туди, до Биківні, утрьох — Горська, Симоненко і я. Місце як місце, горби, трава, земля вгинається під ногами, пасуться кози, а на рівному місці посеред лісу хлопчаки грають у футбол. Василь: «А ти подивися, чим вони грають». Хлопці гралися маленьким дитячим черепом, простріленим двічі... Алла відійшла, розплакалась, довго не могла говорити...»

(25–28) У 1964 році Алла разом з Опанасом Заливахою та Людмилою Семикіною створили для Київського університету вітраж із виразною національною ідеєю. Каркас, на якому мало кріпитись скло, митці створили підкреслено грубим, ніби грати. Постать Тараса Шевченка, який за тими ґратами пригортав Матір-Україну, доповнював текст:

(29–30) *Возвеличу малих отих рабів німих,*
Я на сторожі коло них поставлю слово.

(31–32) Вітраж розбили, мало хто встиг його й побачити. Надто багато вогню, гніву було в ньому... Горську та Семикіну виключили зі Спілки художників...

(33–35) Хрущовська «відлига» швидко скінчилася! Уже 1965 року почалися перші арешти. Забрано — Івана Світличного та Опанаса Заливаху... За Аллою Горською стежили, проте вона продовжувала підтримувати своїх репресованих друзів, їхні родини.

(36) Аллу вбили 28 листопада 1970 року.

(37–38) Чи було життя Алли Горської жертовним? Так, вона жертвувала своїм мистецтвом в ім'я любові до України, заради однодумців.

(За Л. Огневою)

29. У тексті згадані вистави «Другого українського театру», підготовлені за творами видатних українських письменників

А Пантелеймона Куліша, Тараса Шевченка, Михайла Старицького
Б Івана Нечуя-Левицького, Марка Кропивницького, Лесі Українки
В Дмитра Павличка, Івана Драча, Михайла Стельмаха
Г Миколи Куліша, Івана Драча, Михайла Стельмаха

30. Чому Алла Горська плакала в Биківні?

А тому що влада закрила «Сучасник»
Б тому що діти грали у футбол простріленим двічі дитячим черепом
В тому що розбили вітраж для Київського університету
Г тому що почалися перші арешти

31. Слово «відлига» (рядок 33) взято в тексті у лапки, тому що

А це термін
Б його вжито в іронічно-глузливому значенні
В це чужа мова
Г це цитата

32. Автор обвинувачує владу в смерті Алли Горської у реченні

А «Вітраж розбили, мало хто встиг його й побачити!»
Б «За Аллою Горською стежили, проте вона продовжувала підтримувати своїх репресованих друзів, їхні родини»
В «Аллу вбили 28 листопада 1970 року»
Г «Так, вона жертвувала своїм мистецтвом в ім'я любові до України, заради однодумців»

33. Основну думку автора висловлено в рядках

А 19–24
Б 25–28
В 33–35
Г 37–38

Частина 3
ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ

58. Прочитайте наведений текст.

Людина міцна своїм корінням. Що більшою і численнішою є родина, то сильніша і впевненіша в собі особистість. Так, з одного боку, побутує думка, що саме сім'я закладає фундамент для становлення особистості, з іншого — якщо розглянути сім'ю з точки зору того, що вона може дати сучасній людині, то виявиться, що жодна її функція сьогодні вже не затребувана.

А як уважаєте Ви?

Чи потрібна сучасній людині сім'я? Яка її роль у становленні особистості?

ОРІЄНТОВНИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ НАПИСАННЯ ВИСЛОВЛЕННЯ

Я вважаю, що сім'я має надзвичайно важливе, ба навіть незамінне значення для людини. Так, у ній людина живе в оточенні найрідніших людей, які можуть і зрозуміти, і вибачити, і підтримати, і допомогти знайти свій шлях у житті. Ніхто й ніщо не може замінити ні батька, ні матері, ні їхньої безмежної любові, теплоти, добра. Учені стверджують, що тільки в сім'ї може вирости здорова, добра, розумна, щаслива людина. Щоправда, сім'ї бувають різними: повними, неповними, багатодітними, бездітними, щасливими, нещасливими.

Згадаймо хоча б сім'ю Омелька Кайдаша з повісті Івана Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я». Висміювання негативних рис характеру Кайдашів, їхніх учинків, що принижували гідність людини, боротьба за «моє» і «твоє» — мета повісті. Зазвичай вислів «кайдашеві звички» вживають у значенні тих негативних рис характеру людини, які, на жаль, передали їй батьки.

Проте, на мою думку, якою буде наша сім'я — значною мірою залежить і від нас самих, насамперед від наших знань про сім'ю та від бажання будувати сімейні стосунки на засадах взаєморозуміння, любові, злагоди й добра. Видатний наш співвітчизник І. Котляревський писав: «Де згода в сімействі, там мир і тишина, щасливі там люди, блаженна сторона». Звичайно, й удома не завжди буває свято. Але якщо кожен член сім'ї робить усе можливе для того, щоб налагодити свої взаємини з іншими членами сім'ї, то наш дім стане нашою фортецею.